

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2026 03 10
C(2026) 1526 final

KOMISIJOS REKOMENDACIJA

2026 03 10

dėl privačių investicijų į energijos vartojimo efektyvumą skatinimo

KOMISIJOS REKOMENDACIJA

2026 03 10

dėl privačiųjų investicijų į energijos vartojimo efektyvumą skatinimo

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 292 straipsnį,

kadangi:

- (1) savo 2020 m. rugsėjo 17 d. komunikate „Platesnis Europos 2030 m. klimato srities užmojis. Investavimas į neutralaus poveikio klimatui ateitį žmonių labui“ (toliau – Klimato politikos tikslo įgyvendinimo planas)¹ Komisija pasiūlė padidinti Sąjungos klimato politikos užmoji, padidinant išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) kiekio mažinimo tikslą taip, kad iki 2030 m. būtų pasiektas bent 55 % mažesnis nei 1990 m. lygis. Pasiūlymu įvykdytas 2019 m. gruodžio 11 d. komunikate „Europos žaliasis kursas“² priimtas įsipareigojimas pateikti išsamų planą, kaip atsakingai padidinti Sąjungos 2030 m. tikslą iki 55 %. Prie Klimato politikos tikslo įgyvendinimo plano pridėtas poveikio vertinimas parodė, kad, norint pasiekti didesnę klimato politikos užmoji, energijos vartojimo efektyvumą reikia padidinti gerokai daugiau nei 32,5 %;
- (2) 2023 m. spalio 10 d. įsigaliojo Direktyva (ES) 2023/1791 dėl energijos vartojimo efektyvumo (naujos redakcijos EVE direktyva)³, kuria nustatytas privalomas ES tikslas iki 2030 m. 11,7 % sumažinti pirminės ir galutinės energijos suvartojimą, taip gerokai padidinant 2030 m. užmojus, be kita ko, susijusius su energijos vartojimo efektyvumo finansavimu, ir tvirčiau taikant principą „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ priimant politikos, planavimo ir investavimo sprendimus, laikantis joje išdėstytų teisinių nuostatų;
- (3) Įperkamos energijos veiksmų plane⁴, priimtame 2025 m. vasario 26 d. pagal švarios pramonės kursą⁵, numatyti pagrindiniai veiksmai, kuriais siekiama sumažinti namų

---

¹ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos Ekonomikos ir Socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Platesnis Europos 2030 m. klimato srities užmojis. Investavimas į neutralaus poveikio klimatui ateitį žmonių labui“ COM(2020) 562 *final*, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=celex:52020DC0562>.

² Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos žaliasis kursas“, COM(2019) 640 *final*, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=celex:52019DC0640>.

³ 2023 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/1791 dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2023/955, (nauja redakcija) (OL L 231, 2023 9 20, p. 1–111, ELI: [Direktyva - 2023/1791 - LT - EUR-Lex](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=celex:52023DC1791)).

⁴ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos Ekonomikos ir Socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Įperkamos energijos veiksmų planas. Mūsų energetikos sąjungos tikros vertės atskleidimas siekiant užtikrinti įperkama, efektyviai naudojamą ir švarią energiją visiems europiečiams“, COM(2025) 79 *final*, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=celex:52025DC0079>.

⁵ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Švarios pramonės kursas. Bendros konkurencingumo ir

ūkių ir įmonių energijos išlaidas ir padėti sukurti tikrą energetikos sąjungą, kuri padėtų užtikrinti konkurencingumą, saugumą, dekarbonizaciją ir teisingą pertvarką. Veiksmų planas grindžiamas keturiais ramsčiais ir aštuoniais pagrindiniais veiksmais, įskaitant specialius veiksmus, kuriais siekiama didinti energijos vartojimo efektyvumą ir taupyti energiją, pabrėžiant energijos vartojimo efektyvumą, kaip vieno iš pagrindinių veiksnių, kuriuo prisidedama prie įperkamos energijos, dekarbonizacijos ir pramonės konkurencingumo, vaidmenį. Siekdama didinti energijos vartojimo efektyvumą, Europos Komisija remia rinkos dalyvius ir finansų įstaigas, kad būtų skatinama bendroji energijos vartojimo efektyvumo rinka;

- (4) 2020 m. spalio 14 d. Komisijos komunikate „Renovacijos banga Europoje“⁶ nurodyta, kad pastatų sektorius yra labai svarbus siekiant 2030 m. energijos vartojimo efektyvumo tikslų ir iki 2050 m. neutralizuoti poveikį klimatui. Taip yra dėl pastatų svarbos – pastatų sektoriuje suvartojama apie 40 % visos Sąjungoje suvartojamos energijos ir išmetama 36 % jos išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio;
- (5) 2024 m. gegužės 28 d. įsigaliojo Direktyva (ES) 2024/1275 dėl pastatų energinio naudingumo (toliau – naujos redakcijos Pastatų energinio naudingumo direktyva)⁷, kuria siekiama struktūriškai padidinti pastatų energinį naudingumą, daugiausia dėmesio skiriant prasčiausio energinio naudingumo pastatų renovacijos rėmimui, kovai su energijos nepriteklumi, pirmenybę teikiant pažeidžiamiems namų ūkiams, ir iki 2050 m. sukurti visiškai dekarbonizuotą pastatų ūkį;
- (6) 2022 m. gegužės mėn. komunikate dėl plano „REPowerEU“⁸, po kurio paskelbimo buvo pateiktos Energijos importo iš Rusijos nutraukimo veiksmų gairės⁹, ir pasiūlyme dėl reglamento dėl laipsniško gamtinių dujų importo iš Rusijos nutraukimo ir galimos energetinės priklausomybės stebėsenos gerinimo¹⁰ energijos vartojimo efektyvumas ir pastangos taupyti energiją nurodomi kaip svarbūs ES energetinio saugumo tikslų gerokai sumažinti priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro ir paspartinti energetikos pertvarką ramsčiais;

---

priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo veiksmų gairės“, COM(2025) 85 *final*, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=celex:52025DC0085>.

⁶ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Renovacijos banga Europoje: pastatų ekologizavimas, darbo vietų kūrimas ir gyvenimo gerinimas“, COM(2020) 662 *final*, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=celex:52020DC0662>.

⁷ 2023 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1275 dėl pastatų energinio naudingumo (nauja redakcija) (OL L, 2024/1275, 2024 5 8, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj>).

⁸ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Planas „REPowerEU“, COM(2022) 230 *final*, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=COM%3A2022%3A230%3AFIN&qid=1653033742483>.

⁹ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Energijos importo iš Rusijos nutraukimo veiksmų gairės“, COM(2025) 440 *final*, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?from=EN&uri=CELEX%3A52025DC0440>.

¹⁰ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento ir Tarybos reglamento dėl laipsniško gamtinių dujų importo iš Rusijos nutraukimo ir galimos energetinės priklausomybės stebėsenos gerinimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2017/1938, COM(2025) 828 *final*, 2025/0180(COD), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A52025PC0828&qid=1750669110360>.

- (7) Tarptautinės energetikos agentūros (TEA) ataskaitoje „2025 m. pasaulinės investicijos į energetiką“¹¹ pabrėžiama, kad, siekiant tikslo du kartus paspartinti energijos vartojimo efektyvumo didinimą, reikia didesnių papildomų investicijų. Nors investicijos į energijos vartojimo efektyvumą 2015–2022 m. nuolat augo, TEA nustatė, kad 2023 m. politikos ir finansavimo parama sumažėjo, ir ši tendencija pasitvirtino 2024 m. Visų pirma, Europos Sąjungos investicijos į energijos vartojimo efektyvumą ir elektrifikavimą sumažėjo 2 proc., daugiausia dėl sumažėjusios politinės paramos tam tikrose rinkose ir sulėtėjusio šilumos siurblių pardavimo. Apskritai TEA nurodė, kad, norint du kartus paspartinti energijos vartojimo efektyvumo didinimą, dabartinė metinė investicijų į energijos vartojimo efektyvumą ir elektrifikavimą norma turi būti patrigubinta;
- (8) Mario Draghi pranešime dėl Europos konkurencingumo strategijos primenama, kad Sąjungos finansavimo poreikiai jos politikos tikslams pasiekti yra didžiuliai ir kasmet sudaro ne mažiau kaip 750–800 mlrd. EUR papildomų investicijų, taip pat primenama apie poreikį veiksmingai panaudoti ES viešuosius finansus privačiosioms investicijoms skatinti. M. Draghi pranešime nurodoma, kad siekiant remti privačiųjų investicijų sutelkimą, reikia baigti kurti kapitalo rinkų sąjungą, padidinti bankų sektoriaus finansavimo pajėgumą, kuris apimtų pakeitimo vertybiniais popieriais atgaivinimą ir dabartinio prudencinio reguliavimo vertinimą, ir reformuoti ES biudžetą, kad jis būtų tikslingesnis ir veiksmingesnis, taip pat padidinti svarto poveikį privačiosioms investicijoms;
- (9) investicijų į energijos vartojimo efektyvumą sutelkimas ir papildomo privatačio finansavimo pritraukimas taikant specialias politikos ir finansavimo priemones iš tiesų yra labai svarbūs siekiant padėti valstybėms narėms įgyvendinti 2030 m. energijos vartojimo efektyvumo tikslus, iki 2050 m. ekonomiškai efektyviu būdu pasiekti poveikio klimatui neutralumą, palengvinti perėjimą prie integruotos energetikos sistemos, kuria užtikrinama, kad visiems būtų tiekama įperkama ir švari energija, ir sumažinti spaudimą energijos paklausai, taigi ir energijos kainoms, kartu didinant ES ekonomikos konkurencingumą ir tvarumą ir prisidedant prie ES priklausomybės nuo energijos importo mažinimo;
- (10) naujos redakcijos EVE direktyvos (Direktyva (ES) 2023/1791) 30 straipsnyje pripažįstama, kad reikia skirti tinkamą finansinę ir techninę paramą energijos vartojimo efektyvumo priemonėms ir parengti tikslines politikos priemones, kuriomis būtų sudarytos sąlygos sutelkti privačiasias investicijas į energijos vartojimo efektyvumą;
- (11) finansų įstaigos ir energijos vartojimo efektyvumo rinkos dalyviams, pavyzdžiui, energetinių paslaugų bendrovėms, energetikos bendrijoms, energijos tiekimo įmonėms ir skirstymo sistemos operatoriams, centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo tinklams, nekilnojamojo turto bendrovėms, energijos vartojimo efektyvumo ir poveikio klimatui neutralizavimo technologijų teikėjams, turėtų tekti svarbus vaidmuo telkiant privačiasias investicijas į energijos vartojimo efektyvumą, pasinaudojant energijos vartojimo efektyvumo didinimo ekonomine nauda, susijusia su išlaidų energijai taupymu, ir taip padidinti energijos vartojimo efektyvumo ekonominio pagrindimo mastą;

---

¹¹ TEA ataskaita „2025 m. pasaulio investicijos į energetiką“, <https://iea.blob.core.windows.net/assets/1c136349-1c31-4201-9ed7-1a7d532e4306/WorldEnergyInvestment2025.pdf>.

- (12) siekdama paskatinti finansų įstaigų dalyvavimą ir toliau telkti privačiąsias investicijas į energijos vartojimo efektyvumą, 2024 m. Komisija įsteigė Europos energijos vartojimo efektyvumo finansavimo koaliciją (toliau – koalicija), kuri subūrė ES valstybes nares, finansų įstaigas ir atitinkamus suinteresuotuosius subjektus kaip narius steigėjus, kad būtų nustatyti konkretūs veiksmai, kuriais būtų gerinamas privatusis energijos vartojimo efektyvumo finansavimas. Koalicijos tikslai – sukurti investicijoms į energijos vartojimo efektyvumą palankią rinkos aplinką ir padidinti privatųjį finansavimą, kurio reikia 2030 ir 2050 m. ES energetikos ir klimato politikos tikslų įgyvendinimui remti;
- (13) bendroje ataskaitoje „Energijos vartojimo efektyvumo finansavimas Europoje. Viešųjų išlaidų energijos vartojimo efektyvumui ir pastatų energiniam naudingumui vertinimas“¹² pagal naujos redakcijos EVE direktyvos (Direktyva (ES) 2023/1791) 30 straipsnio 17 dalies ir naujos redakcijos Pastatų energinio naudingumo direktyvos (Direktyva (ES) 2024/1275) 9 straipsnio 8 dalies nuostatas vertinama dabartinė viešojo finansavimo paramos padėtis ir veiksmingumas Europoje siekiant pritraukti papildomų privačiųjų investicijų. Bendroje ataskaitoje pažymima, kad investicijos, kurių reikia 2030 m. energijos vartojimo efektyvumo tikslams pasiekti, yra 370 mlrd. EUR per metus 2021–2030 m. laikotarpiu ir kad prognozuojamas energijos vartojimo efektyvumo tikslams pasiekti reikalingų investicijų atotrūkis yra maždaug 170 mlrd. EUR per metus¹³. Palyginti su 2014–2020 m. laikotarpiu, 2021–2027 m. daugiametėje finansinėje programoje energijos vartojimo efektyvumui skirti ES biudžeto ištekliai padidėjo 62 %, o atsižvelgiant į priemonės „NextGenerationEU“ įnašą – 491 % nuo 26,5 mlrd. EUR iki 156,6 mlrd. EUR. Didžioji šio padidėjimo dalis susijusi su Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone (EGADP). Bendroje ataskaitoje daroma išvada, kad ES ir nacionalinio viešojo biudžeto ištekliai energijos vartojimo efektyvumui didinti yra labai svarbūs, nors jie sudaro tik nedidelę dalį, t. y. maždaug 14,4 %, investicijų poreikių. Ataskaitoje taip pat daroma išvada, kad reikėtų toliau visapusiškai išnaudoti skatinamąjį viešojo finansavimo poveikį, didinant paramos iš valstybės biudžeto veiksmingumą ir efektyvumą, kad būtų sutaupyta daugiau energijos ir pritraukta daugiau privačiojo kapitalo;
- (14) atsižvelgiant į tai, kad viešieji ištekliai yra riboti, jie turėtų būti naudojami siekiant padidinti energijos vartojimo efektyvumo ekonominį pagrįstumą ir taip spręsti rinkos nepakankamumo problemas, trukdančias sutelkti privačiąsias investicijas į energijos vartojimo efektyvumą, kartu daug dėmesio skiriant paramos teikimui pažeidžiamoms grupėms, kad būtų galima spręsti didelių pradinių išlaidų problemą. Be to, ribotas investicijų į energijos vartojimo efektyvumą standartizavimas yra viena iš esminių kliūčių, trukdančių parengti specialius finansinius pasiūlymus ir finansines priemones, skirtas energijos vartojimo efektyvumui didinti dideliu mastu, todėl nepavyksta pritraukti privačiojo kapitalo investuotojų ir rinkos dalyvių. Taigi ir toliau labai svarbu remti telkimą, projektų rengimo pagalbą ir bendras investicijų į energijos vartojimo efektyvumą plėtojimo, telkimo ir vertinimo metodikas, kad būtų pritraukta dar daugiau privačiojo kapitalo;

¹² Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai. Ataskaita dėl energijos vartojimo efektyvumo finansavimo Europoje. Viešųjų išlaidų energijos vartojimo efektyvumui ir pastatų energiniam naudingumui vertinimas, COM(2026) 118.

¹³ TEA 2024 m. energijos vartojimo efektyvumo ataskaita, <https://iea.blob.core.windows.net/assets/f304f2ba-e9a2-4e6d-b529-fb67cd13f646/EnergyEfficiency2024.pdf>, ir Bruegel, „Kaip finansuoti Europos Sąjungos pastatų dekarbonizacijos planą“, šaltinis: [PB 12 2024.pdf](https://bruegel.org/wp-content/uploads/2024/04/PB-12-2024.pdf).

- (15) atsižvelgiant į tai, kad energijos nepriteklių patiriantys namų ūkiai neturi pakankamai nuosavų išteklių ir jų galimybės gauti komercines paskolas yra ribotos, jiems sunku gauti investicijoms reikalingą finansavimą. Todėl tokiems namų ūkiams reikia novatoriškų viešųjų finansinių priemonių, kuriomis būtų derinamas įvairių formų finansavimas ir kurios gali suteikti galimybę gauti finansavimą nulinių arba mažų palūkanų paskolų, nemokamo veiklos rezultatais grindžiamo finansavimo, pavyzdžiui, sutarčių dėl energijos vartojimo efektyvumo ir finansavimo apmokant sąskaitas už komunalines paslaugas, forma, kad namų ūkiai galėtų gauti pradinę finansinę paramą ir gražinti investicijas taupydami lėšas dėl mažesnių sąskaitų už energiją, kartu su kitų novatoriškų formų finansavimu. Energetikos bendruomenėms taip pat gali tekti tam tikras vaidmuo telkiant privačias investicijas į energijos vartojimo efektyvumo sprendimus tokiu būdu, kuris būtų prieinamesnis ir įperkamesnis piliečiams, vietos valdžios institucijoms, MVĮ ir pažeidžiamiems namų ūkiams;
- (16) tikimasi, kad priemonės, kuriomis mažinamos sąskaitos už energiją ir energijos nepriteklius, taip pat priemonės, kuriomis remiama prasčiausio energinio naudingumo pastatų renovacija ir tenkinami pažeidžiamų vartotojų poreikiai, teigiamai prisidės prie Komisijos tikslo didinti įperkamo būsto pasiūlą ir galimybes jį gauti;
- (17) kalbant konkrečiai apie pastatų sektorių, stebimas vidutinis renovacijos lygis ES valstybėse narėse šiuo metu yra per žemas (t. y. mažesnis nei 1 %), kad būtų užtikrinta pastatų ūkio dekarbonizacija tinkamu metu. Parama didesnio masto renovacijai ir energijos vartojimo efektyvumo priemonių diegimui įmonėse, be kita ko, taikant reguliavimo priemones, paskatins privačius investuotojus ir rinkos dalyvius dalyvauti plėtojant klestinčią investicijų į energijos vartojimo efektyvumą rinką;
- (18) siekiant padidinti privačiųjų investicijų į energijos vartojimo efektyvumą mastą, reikia pripažinti esamus valstybių narių energijos vartojimo efektyvumo rinkų, finansavimo praktikos ir jų reguliavimo bei paramos sistemų skirtumus. Nustačius, kad skirtingiems uždaviniams nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis spręsti reikia skirtingų politikos metodų, Sąjungos lygmeniu įsteigtą koaliciją nuspręsta papildyti specialiais valstybėse narėse įsteigtais nacionaliniais centrais. Siekiama, kad kiekvienas centras sutelktų dėmesį į konkretų rinką grindžiamą metodą, kad būtų pasiektas energijos vartojimo efektyvumas. Nacionaliniai koalicijos centrai turėtų skatinti finansavimo sprendimų diegimą nacionaliniu lygmeniu, suburdami tinkamus suinteresuotuosius subjektus, įskaitant valdžios institucijas ir finansų įstaigas, ir teikdami nuolatinę techninę paramą valstybių narių valdžios institucijoms, kad padėtų joms parengti energijos vartojimo efektyvumo finansavimo sprendimus, atitinkančius jų politikos tikslus ir užmojus. Be to, ši rekomendacija skatinti privačias investicijas į energijos vartojimo efektyvumą turėtų būti pritaikyta prie konkrečių nacionalinių rinkų ir finansavimo praktikos;
- (19) 2024 m. pavasarį Komisija sušaukė Europos piliečių forumą energijos vartojimo efektyvumo klausimais, kuriame 150 Europos piliečių aptarė jiems aktualiausius energijos vartojimo efektyvumo iššūkius ir naudą. Po svarstymų piliečiai pateikė konkrečių rekomendacijų, įtrauktinų į būsimas Komisijos iniciatyvas, sąrašą ir savo rekomendacijose pabrėžė, kad labai svarbu remti energijos vartojimo efektyvumo finansavimą¹⁴;

---

¹⁴ Galutinės rekomendacijos, Europos piliečių forumas energijos vartojimo efektyvumo klausimais, <https://citizens.ec.europa.eu/document/download/52a3608d-662c-4b0e-b463->

- (20) naujos redakcijos EVE direktyvos (Direktyva ES 2023/1791) 30 straipsnio 10 dalyje reikalaujama, kad Komisija pateiktų valstybėms narėms ir rinkos dalyviams gaires, kaip paskatinti privačias investicijas į energijos vartojimo efektyvumą. Šios gairės turėtų padėti valstybėms narėms ir rinkos dalyviams plėtoti ir įgyvendinti savo investicijas į energijos vartojimo efektyvumą tiek naudojantis įvairiomis Sąjungos programomis, tiek jomis nesinaudojant, ir jomis turėtų būti pasiūlyti tinkami finansiniai mechanizmai bei novatoriški finansavimo sprendimai, derinami su dotacijomis, finansinėmis priemonėmis ir projektų rengimo pagalba, kad būtų plėtojamos esamos iniciatyvos, o Sąjungos programos būtų naudojamos kaip katalizatorius siekiant pritraukti ir paskatinti privatų finansavimą;
- (21) prie šios rekomendacijos pridedamas išsamus priedas, kuriame pateikiami konkrečių veiksmų, priemonių ir gairių dėl jų įgyvendinimo kuriant finansavimo schemas, galinčias pritraukti privačias investicijas į energijos vartojimo efektyvumą, pavyzdžiai,

PRIĖMĖ ŠIĄ REKOMENDACIJĄ:

Valstybės narės ir rinkos dalyviai turėtų:

1. Sukurti ilgalaikę viešojo finansavimo paramos sistemą energijos vartojimo efektyvumui didinti, visų pirma kaip svertą panaudodamos atnaujinamojo pobūdžio specializuotų finansavimo priemonių ir valstybės garantijų vaidmenį, kad būtų užtikrintos didesnės galimybės gauti finansavimą ir sumažinta investicijų rizika. Ši paramos sistema turėtų būti skolinimo produktų energijos vartojimo efektyvumui didinti ir privačiojo finansavimo sistemų kūrimo pagrindas ir ji turėtų būti grindžiama nuspėjama energijos vartojimo efektyvumo reguliavimo sistema, kuria užtikrinamas ilgalaikis politikos matomumas ir didinamas investuotojų pasitikėjimas. Pagal šią sistemą taip pat turėtų būti naudojamosi reguliavimo ir fiskalinėmis paskatomis, kad būtų skatinamas energijos vartojimo efektyvumo didinimas ir investicijos.

2. Įsteigti arba sustiprinti nacionalinį energijos vartojimo efektyvumo fondą (toliau – NEVEF) arba lygiavertes nacionalinio ar regioninio lygmens priemones kaip specialią priemonę, kuria sudaromos sąlygos lengviau pasinaudoti viešojo finansavimo paramos schemomis energijos vartojimo efektyvumui didinti, sujungiant įvairius finansavimo srautus ir finansavimo priemones į vieną organizacinę struktūrą. Tokia priemonė turėtų padėti paprasčiau gauti finansavimą, sutelkti tvirtą investicijų į energijos vartojimo efektyvumą bazę ir sudaryti sąlygas derinti įvairius viešojo ir privačiojo finansavimo srautus įgyvendinant vieną veiksmą. Pagal tokią priemonę, be kita ko, būtų galima naudoti tikslines finansavimo programas, valstybės garantijas, finansines priemones, techninės pagalbos paramą, paskolų susiejimą pakeitimo vertybiniais popieriais tikslais ir forfeitingo bei faktoringo schemas ir ji galėtų padėti supaprastinti su energijos vartojimo efektyvumu susijusius procesus, taisykles ir metodikas, taip pat didinti tiek finansinės paramos schemų, tiek finansinių paskatų didinti energijos vartojimo efektyvumą matomumą ir informuotumą apie jas. Be to, valstybės narės turėtų:

- įvertinti energijos vartojimo efektyvumo finansavimo sistemų padėtį savo šalyje; ir

- nustatyti steigiamo ar stiprinamo nacionalinio energijos vartojimo efektyvumo fondo kapitalizaciją.

3. Padidinti ilgalaikių finansinių priemonių ir derinamojo finansavimo sprendimų taikymo mastą. Valstybės narės turėtų peržiūrėti esamą nacionalinę finansavimo sistemą, siekdamas sukurti ir panaudoti derinamojo finansavimo sprendimus, kuriuose mažų arba nulinių palūkanų paskolos ir valstybės garantijos sujungiamos į vieną operaciją, kuria teikiamos įvairių rūšių dotacijos – palūkanų ir garantijos mokesčių subsidijos, kapitalo nuolaidos, techninės pagalbos dotacijos, kurios kartu gali paskatinti privataus finansavimo pasiūlymų, finansinių produktų ir naujoviškų finansavimo priemonių rengimą. Be to, valstybės narės turėtų:

- moduluoti bendrą paramą dotacijomis, kad būtų sumažinta rizika ir kliūtys gauti finansavimą;
- pasinaudoti tuo, kad energijos vartojimo efektyvumo finansinės priemonės, apimančios ir dotacijų komponentą, yra apyvartinių fondų pobūdžio;
- remti konkrečių energijos vartojimo efektyvumo finansinių priemonių kūrimą; ir

kuo geriau panaudoti ES biudžeto lėšas ir programas, kad būtų galima dideliu mastu taikyti finansines priemones.

4. Diegti projektų rengimo pagalbos priemones ir remti vadinamųjų energijos vartojimo efektyvumo projektų telkėjų plėtrą Tai apima vieno langelio principu veikiančius centrus, padedančius piliečiams ir įmonėms rengti ir telkti energijos vartojimo efektyvumo investicinius projektus, itin dideles energetinių paslaugų bendroves, energetikos bendrijas, projektų rengimo pagalbos priemones ir kitus projektų rengėjus. Turėtų būti remiami telkėjai, kad galėtų pasiekti kritinį dydį, siekiant sukurti tvirtą bankams priimtinių investicijų bazę. Valstybės narės raginamos pasinaudoti ES parama, pvz., per Europos pagalbos vietinei energetikai priemonę (ELENA), kad sukurtų nacionalines ar regionines techninės pagalbos ir projektų rengimo pagalbos priemones.

5. Aktyviai dalyvauti Europos energijos vartojimo efektyvumo finansavimo koalicijos veikloje, kad būtų skatinamas glaudesnis ir veiksmingas bendradarbiavimas su finansų įstaigomis. Tai apima jų nacionalinių centrų kūrimą ir jų įgaliojimų bei darbo programų nustatymą. Be to, valstybės narės turėtų:

- steigti partnerystės organizacijas siekdami padėti komerciniams bankams geriau pasinaudoti investicijų į energijos vartojimo efektyvumą teikiama papildoma finansine nauda ir
- remti finansų įstaigas ir raginti jas siūlyti vartotojams palankias energijos vartojimo efektyvumo finansavimo galimybes.

6. Kuo geriau pasinaudoti fiskalinėmis paskatomis siekiant sutelkti privačias investicijas į energijos vartojimo efektyvumą. Vienas iš pagrindinių prioritetų turėtų būti fiskalinių priemonių ir subsidijų, kuriomis atgrasoma nuo investicijų į energijos vartojimo efektyvumo didinimą, pavyzdžiui, tų, kuriomis susaistoma su iškastiniu kuru grindžiamomis ir neefektyvaus energijos vartojimo technologijomis, panaikinimas ir fiskalinių priemonių, kurias taikant energijos vartojimo efektyvumo didinimo teikiama papildoma ekonominė

nauda apmokestinama didesniais fiskaliniiais mokesčiais, vengimas. Be to, valstybės narės turėtų nustatyti teigiamas fiskalines paskatas ir mokesčines priemones investicijoms į energijos vartojimo efektyvumą telkti.

7. Skatinti plėtoti ir naudoti energijos vartojimo efektyvumui didinti skirtus skolinimo produktus ir privatuojį finansavimą, sudarant kredito sutartis. Šie apima hipotekos paskolas energijos vartojimo efektyvumui didinti ir paskolas renovacijai, be kita ko, naudojant valstybės garantijas, kitas rizikos mažinimo priemones, mokesčių paskatas, mažmeninės bankininkystės sektoriaus vaidmens stiprinimą ir sutaupomos energijos kiekio vertinimą atliekant kreditingumo vertinimus. Laikantis naujos redakcijos EVE direktyvos (Direktyva (ES) 2023/1791), užtikrinti, kad finansų įstaigos siūlytų skolinimo produktus energijos vartojimo efektyvumui didinti plačiu mastu ir nediskriminuodamos, t. y. jie būtų propaguojami tradicinių finansinių produktų atžvilgiu, kai tai atitinka potencialių klientų interesus, ir būtų matomi ir prieinami vartotojams, be kita ko, pasitelkiant trečiųjų šalių subjektų ir valdžios institucijų paramą. Be to, valstybės narės turėtų:

- sudaryti sąlygas bendros nuosavybės asociacijoms bendrai imti paskolas investicijoms į energijos vartojimo efektyvumą finansuoti ir
- Teikti techninę pagalbą ir konsultacijas finansų įstaigoms, kad būtų stiprinami paskolų srities specialistų energijos vartojimo efektyvumui skirtų skolinimo produktų rinkodaros gebėjimai.

Rinkos dalyviai turėtų:

- kurti ir teikti rinkai skolinimo produktus, skirtus energijos vartojimo efektyvumui didinti, ir
- teikti vartotojams palankius finansavimo ir skolinimo sprendimus energijos vartojimo efektyvumui didinti pagal EVE direktyvos 30 straipsnį.

8. Sudaryti sąlygas būtinai reguliavimo sistemai ir remti naujoviškų finansavimo schemų kūrimą. Schemos, kaip antai finansavimomokant mokesčius ir apmokant sąskaitas už komunalines paslaugas, turėtų būti rengiamos sudarant sąlygas atitinkamoms viešojo sektoriaus institucijoms panaudoti mokesčius ir kitas rinkliavas kaip skolos grąžinimo priemones, įtraukiant energetikos paslaugų teikėjus ir platintojus į energijos vartojimo efektyvumo priemonių finansavimą ir leidžiant grąžinti skolas apmokant sąskaitas už energiją, taip pat suteikiant galimybę susieti skolą su turtu ir perleisti ją nuosavybės teise. Konkrečiai, valstybės narės turėtų:

- įvertinti, ar pagal nacionalinę sistemą galima plėtoti finansavimo mokant mokesčius ir apmokant sąskaitas už komunalines paslaugas schemas;
- nustatyti energijos tiekimo įmonių teisę finansuoti energijos vartojimo efektyvumo didinimą;
- nustatyti procedūras, kuriomis būtų užtikrintas grąžinimas taikant su turtu susijusius mokesčius ir skolos perleidimas kartu su nuosavybe;
- užtikrinti pakankamą pinigų srautą įgyvendinančiuose subjektuose (pvz., komunalinių paslaugų įmonėse, energetinių paslaugų bendrovėse) ir (arba) įsteigti nacionalinius ar vietos garantijų ir paramos fondus, kad būtų pasiektas mastas.

Rinkos dalyviai turėtų:

- kurti ir reklamuoti energijos vartojimo efektyvumo finansavimo apmokant sąskaitas už komunalines paslaugas schemas, pirmenybę teikdami energijos tiekimo įmonių ir energetikos paslaugų bendrovių bendradarbiavimui.

9. Šalinti kliūtis ir didinti energijos vartojimo efektyvumo finansavimą sudarant paslaugų sutartis ir skatinti energetinių paslaugų rinką. Pavyzdžiai apima energijos vartojimo efektyvumo didinimą per veiklos išlaidas (OPEX), administracinių kliūčių ir kliūčių ESCO rinkos plėtrai šalinimą, rezultatais grindžiamų priemonių svėrio poveikio panaudojimą, kaip antai sudarant sutartis dėl energinio naudingumo, ir kitus naujoviškus energetinių paslaugų sprendimus. Valstybės narės ir rinkos dalyviai turėtų:

- naudoti ES ir nacionalinio viešojo biudžeto paramą energetinių paslaugų bendrovių rinkai plėtoti, sudarant palankesnes sąlygas energetinių paslaugų bendrovių ir specialiosios paskirties energijos vartojimo efektyvumo įmonių finansavimui;
- propaguoti energetinių paslaugų bendrovių ir naujų rūšių sutarčių, pavyzdžiui, sutarčių dėl energijos vartojimo efektyvumo paslaugų teikimo ir sutarčių dėl energinio naudingumo, kaip nacionalinės energijos vartojimo efektyvumo politikos ramsčio, vaidmenį;
- skatinti atnaujinti teisės aktų sistemas ir viešuosius konkursus, kad būtų aiškiai pripažintas energetinių paslaugų bendrovių finansavimas ir sutartys dėl energijos vartojimo efektyvumo ir sudarytos palankesnės sąlygos juos taikyti, ir
- remti pažangios matavimo infrastruktūros, galinčios automatiškai stebėti energijos srautus ir taupymą, diegimą.

Rinkos dalyviai turėtų:

- pasinaudoti viešąja parama ir bendrąja ES rinka, kad būtų skatinama gyvybinga energijos vartojimo efektyvumo kaip paslaugos rinka, be kita ko, peržengiant ES vidaus sienas; ir
- plėtoti technologijų teikėjų, energijos skirstytojų, energetinių paslaugų bendrovių ir finansų įstaigų partnerystę.

10. Taikyti ilgalaikes valstybės garantijas ir kitas rizikos mažinimo priemones, kuriomis galima padidinti galimybes gauti privatuojį finansavimą energijos vartojimo efektyvumui didinti. Šios yra labai svarbios energijos vartojimo efektyvumo ekonominiam pagrįstumui didinti, nes padeda sumažinti bendrą investavimo riziką, remia kredito vertės didinimą, didina galimybes gauti finansavimą konkrečiose rinkose ir tam tikriems visuomenės segmentams, ir padeda pagrįsti konkurencingesnes palūkanų normas. Be to, valstybės narės turėtų nustatyti šalyje būdingą riziką ir rinkos dalyvių patiriamus sunkumus gauti finansavimą.

11. Propaguoti refinansavimo galimybes ir remti antrinės energijos vartojimo efektyvumo rinkos plėtrą pasitelkiant privačias finansų įstaigas. Tokiomis priemonėmis galėtų būti remiamos energetinių paslaugų bendrovių sutartims dėl energijos vartojimo efektyvumo skirtos forfeitingo ir faktoringo schemas, pakeitimo vertybiniais popieriais

tikslais sujungiamos iš įvairių paskolų iniciatorių gautinos sumos, susijusios su energijos vartojimo efektyvumu, ir sudaromos palankesnės sąlygos steigti itin dideles energetinių paslaugų bendroves ar panašias organizacijas, kurios tarpininkautų tarp energetinių paslaugų bendrovių ir institucinių investuotojų. Be to, valstybės narės ir rinkos dalyviai turėtų:

- skatinti žaliųjų obligacijų rinkos plėtrą, atsižvelgdami į nacionalines aplinkybes; ir
- užmegzti ir stiprinti specialų dialogą su finansų įstaigomis dėl antrinės energijos vartojimo efektyvumo rinkos plėtojimo ir
- remti specialių energijos vartojimo efektyvumo refinansavimo priemonių kūrimą.

12. Gerinti energijos vartojimo efektyvumo duomenų rinkimą. Tai apima duomenis apie investicijų į energijos vartojimo efektyvumą finansinius rezultatus ir duomenis, kuriais pagrindžiamos energijos taupymo stebėsenos ir tikrinimo priemonės. Valstybės narės ir rinkos dalyviai turėtų padėti rengti, suderinti, standartizuoti ir supaprastinti projektų reitingavimo metodikas, įskaitant su energija nesusijusios naudos vertinimą ir energijos taupymo stebėsenos bei tikrinimo priemones, nes tai labai svarbu siekiant didinti investuotojų pasitikėjimą ir tikrumą, ir užtikrinti sutaupytos energijos, kaip prekės, kuria galima prekiauti biržoje, piniginę vertę.

Įgyvendindamos šią rekomendaciją, valstybės narės ir rinkos dalyviai turėtų tinkamai atsižvelgti į šios rekomendacijos priedą, kur pateikiamos išsamios gairės dėl konkrečių politikos ir finansavimo priemonių, skirtų privačiosioms investicijoms į energijos vartojimo efektyvumą sutelkti, įskaitant konkrečius rekomenduojamus veiksmus, pagrįstas aplinkybes ir sėkmingo naudojimo atvejų pavyzdžius.

Priimta Briuselyje 2026 03 10

Komisijos vardu
Dan Jørgensen
Komisijos narys

